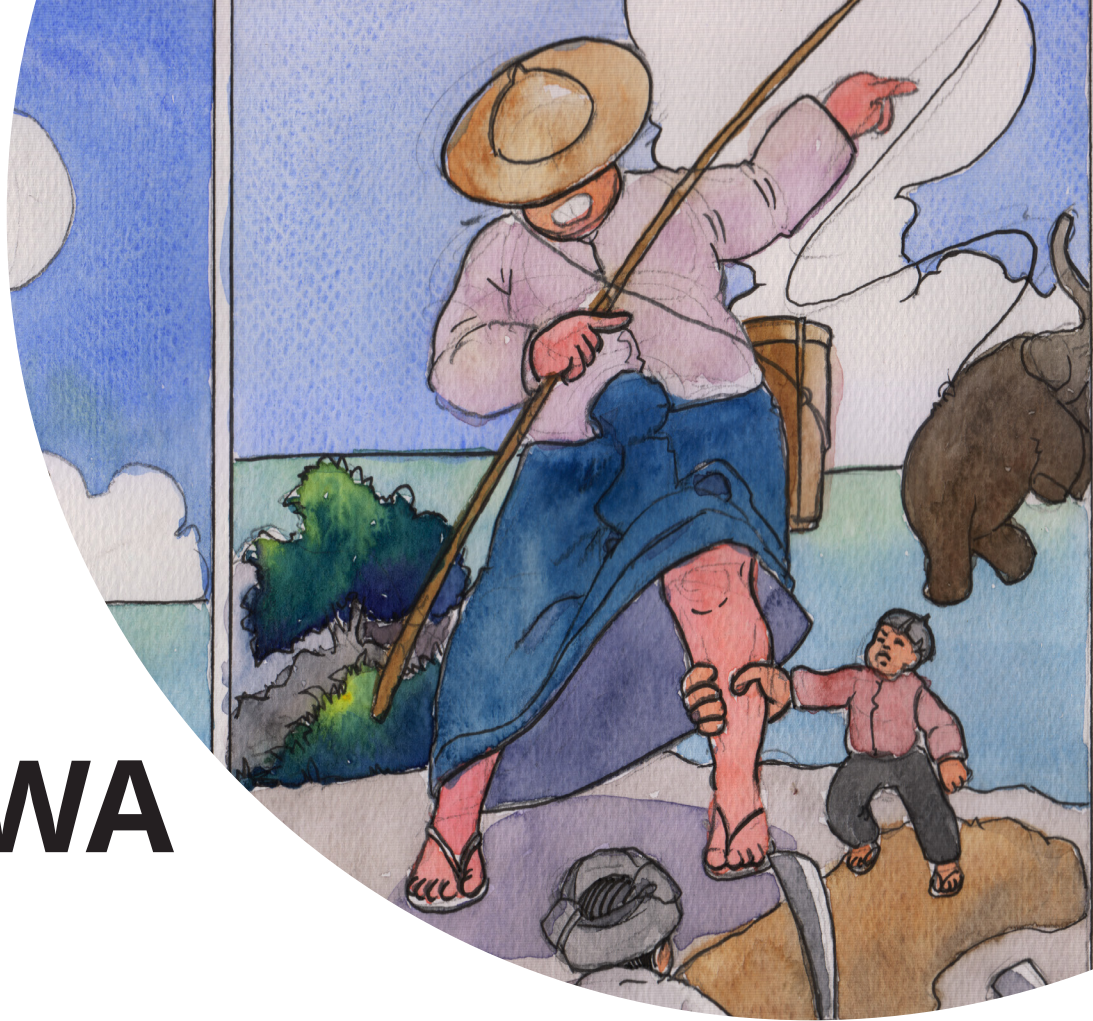

N-GUN JA WA

Written by Kachin Orature Project
Illustrations by Shawanang
Supervised by Keita Kurabe

Kachin Folktale 53
N-GUN JA WA

Text © Kachin Orature Project 2023.
Illustrations © Shawanang 2023.
Supervised by Keita Kurabe
Layout by Sa Rit

Based on W. Awng (speaker), Keita Kurabe (depositor), 2016. N-gun ja wa (The strong man).
MPEG/X-WAV/XML. KK1-0149 at catalog.paradisec.org.au. <https://dx.doi.org/10.4225/72/5988910fd172a>

First published 2023

Published by
Research Institute for Languages and Cultures of Asia and Africa (ILCAA)
Tokyo University of Foreign Studies
3-11-1, Asahi-cho, Fuchu-shi, 183-8534, Tokyo, JAPAN

ISBN 978-4-86337-461-4

This work was supported by
- TUFIS Field Science Commons
- JSPS KAKENHI Grant Number JP20K13024
- Description and Documentation of Language Dynamics in Asia and Africa (DDDLing), Research Institute for Languages and Cultures of Asia and Africa (ILCAA), Tokyo University of Foreign Studies

This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.
<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

N-GUN JA WA

Written by Kachin Orature Project
Illustrations by Shawanang
Supervised by Keita Kurabe

Ya hkai dan na maumwi gaw “N-gun Ja Wa a lam” re.

Moi shawng de dinghku langai mi hta madu jan gaw hkum gawng li
nna kasha shangai na ten ni wa sai da.

Shi madu wa gaw nam de shang nga ai ten hta shi gaw kasha
shangai sai da.

Shangai pru wa ai hte ma dai gaw kalang ta

“Nu, shat, shat jaw rit!” ngu ai da.

“Nu, shat sha na,” ngu yang kanu gaw

“Aga, ma ndai gaw laklai lai ai wa! Kaning rai na me, ya she kan kaw na le wa na shat ahpyi ai gaw! Chyu pyi n chye chyu shi ai wa!” ngu ai da.

Rai tim, kanu gaw kasha hpyi ai majaw jaw sha dat sai da.

Dai hku shat jaw sha ngut ai h pang, dai ma gaw

“Wa gaw? Nu, wa gaw teng?” ngu bai san ai da.

Dai hku san jang, kanu gaw “Le hka shawn lam de nhtum daw taw ai,” ngu ai da.

Dai ma wa gaw, “Ngai wa hpang de sa na re,” ngu nna sa mat wa sai da.

Kawa hpang de du rai jang “Wa, nang hpa galaw taw?” ngu san yang,

kawa gaw “Nhtum daw taw ai,” ngu ai da.

Kawa gaw “Aga, ya ma ndai gaw shangai ai hte ngai kaw me lam
hkawm sa wa ai gaw!” ngu mau ai da.

Shi gaw kawa nhtum daw ngut ai du hkra la nna dai nhtum hpe nta de shi hkrai hpai nna wa mat ai da.

Nhtum ngu ai gaw mam htu ai shaloi lang ai, Jinghpaw ni a nhtum gaw grai kaba ai majaw dai tawk wa ai nhtum mung grai kaba ai da.

Dai hpe dai ma gaw nta de shi hkrai hpai wa ai da.

Ya sha shangai ai ma wa shi langai hkrai hpai wa ai majaw kawa gaw mau sai da.

“Aga, ya she shangai ai ma wa me! Dai ram ram n-gun ja ai gaw!” ngu mau ai da.

Dai ma gaw lani hte lani mying grai gumhkawng wa ai da.

Shanhte mare makau grup-yin kaw na ni, salang ni gaw “Um, ma ndai gaw anhte du salang arawng aya kashun na wa she re,” ngu nna myit tsang ai da.

Dai majaw dai mare du gyi salang ni gaw hpaji daw sai da. Ma dai hpe san sai da.

“Gai, N-gun Ja Wa e, nang dai ram n-gun ja ai gaw anhte hpyi hpai ga de ja tang mi hka ji la ra ai,” ngu ai da.

Tang mi ngu ai gaw shingnoi kaba, n-gu bye 16 ram shang rawng ai shingnoi tang mi re.

N-gun ja ai ma hpe “Dai hka hpe sa ji su,” ngu nna shagun dat ai da.

Hka ji ai ngu ai gaw hkoi shap la da ai hpe bai sa hpyi la ai lachyum re.
Anhte Jinghpaw ni gaw “hka ji ai,” ngu tsun ai re.

Rai yang gaw dai ma mung n ningdang sai da. “Mai sa! Sa ji na,” ngu
nna rawt sa wa na hkyen sai da.

Rai ti mung N-gun Ja Wa gaw du gyi salang ni hpe hpa bai hpyi shawn
ai i nga yang “Ngai hte rau sa na matu manang langai lahkawng dang
shalawm ya dat rit,” ngu tsun ai da.

Mare masha ni mung “Mai sa,” ngu nna bang dat ya sai da.

Bang dat ya ai hte N-gun Ja Wa gaw hpyi hpai ga de hka ji sa sai da.

Shing rai nam kaw du ai hte shanhte gaw nam dan taw ai la langai mi hte hkrum ai da.

Nam dan ai wa nhtu ni hte n re ai sha, shi lagaw shinglang hte “Wut Wut Wut,” ngu nna nam dan taw ai da.

Rai yang dai ma wa gaw “E, hkau e, hkau e, nam dan taw ai hkau wa e, ndai hpyi hpai mung ga de sa ai lam n chye ai i?” ngu san ai da.

Dai hku san rai yang dai nam dan taw ai la wa gaw hpa zawn n nawn hpa mung n tsun dan ai da.

N tsun dan ai majaw N-gun Ja Wa gaw kalang ta aja wa shi lata hte la dai wa a lagaw shinglang hpe tek di dat ai da.

Shaloi wora la wa gaw si na ram machyi wa ai majaw

“E, hkau e! Dat ya u law! Dat ya u law!”

“Ngai tsun dan na! Ngai lam tsun dan na!” ngu nna lam matsun dat ya ai da.

Dai hku na N-gun Ja Wa hte shi manang ni gaw bai hkawm sai da.

Kade n na yang grai kaba ai la langai mi gaw panglai kaw magwi hte nga myek taw ai hpe bai mu sai da.

Anhte shinggyim masha ni gaw kajin jai kasha hte myek ma ai. Dai la wa gaw gade kaba ai ngu gaw magwi hte nga myek taw ai da.

Dai la wa hpe mung san yu na ngu nna N-gun Ja Wa gaw bai san sai da.

“E, hkau e, ndai hpyi hpai ga de sa ai lam ngai hpe naw matsun dan rit law,” ngu yang

dai la wa mung myi na la zawn sha nyeng n garu ya ai da. Nyeng n garu ai ngu ai gaw hpa zawn n nawn ai hpe tsun ai ga re.

Rai jang dai la wa hpe mung myi na la zawn sha shi lata lakap hte shinglang kaw bai tep di dat ya sai da.

Dai la wa mung bai “E, hkau e, hkau e! Ngai si wa magang sai law! Grai machyi ai law!”

“Ngai matsun dat ya na law! Naw dat ya rit law!” ngu bai tsun ai da.

“Ndai lam hku re. Ading di sa wa u!” ngu bai matsun dat ya sai da.

Shi matsun dat ai hku na kalang bai hkawm sa wa sai da.

N-gun Ja Wa ni gaw matut hkawm rai yang tsawm ra mi tsan ai shara de bai du ai da.

Dai kaw panglai hka hpe lagaw lahkawng hte lakrang taw nga ai la hte bai hkrum sai da.

Jinghpaw ni gaw “Panglai hka shingkrang hkra,” ngu tsun ai re.

Tsun dan mayu ai gaw lagaw langai mi hpe hka kin-gau ndai de kabye da nna, maga mi hpe gaw hto panglai wo ra maga de kabye tawn da nna shingkrang da ai hpe tsun ai re.

Dai hku lagaw lakrang taw ai hpe N-gun Ja Wa gaw bai mu sai da.

Mu ai shaloi N-gun ja ai ma gaw kalang bai san sai da.

Dai la wa mung myi na la lahkawng zawn sha hpa zawn n nawn ya ai da.

Kalang bai N-gun Ja Wa gaw shi na lata lakap hte tep, “Tsun na i n tsun na i?” ngu yang

dai la wa mung “E, e, e law! E law! Hkau e, tsun dan na law! Tsun dan na law!”

“Hpyi hpai ga de sa ai lam hpe tsun dan na law!” ngu nna matsun dat ai da.

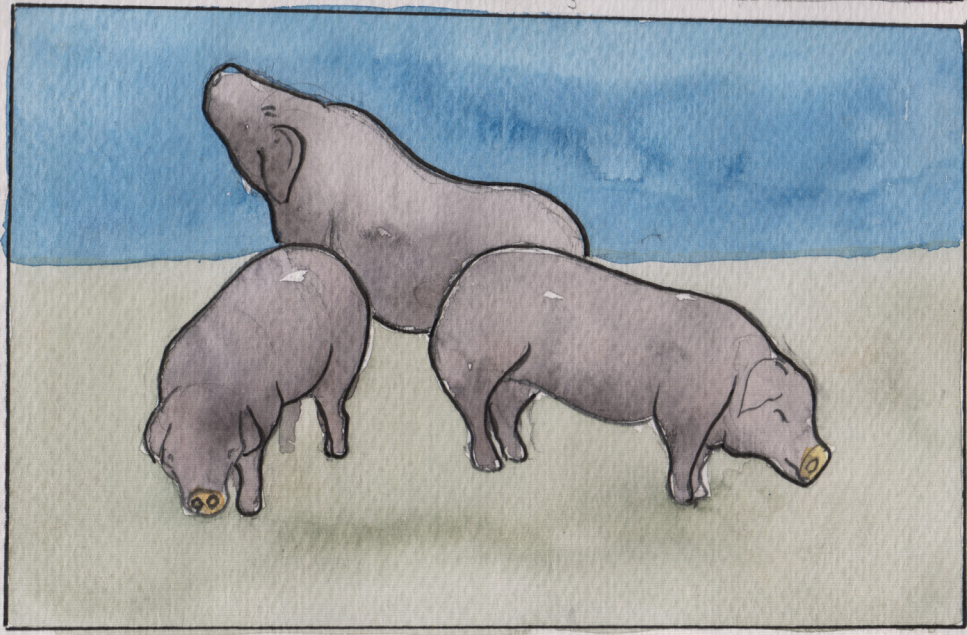
Shing rai jang hpang jahtum shanhte gaw dai la wa matsun dat ai hte maren, kaja wa hpyi hpai ga de du sai da.

N-gun Ja Wa gaw nyan mung grai rawng ai da.

Hpyi hpai kaw du ai hte shi gaw shinggan maga de la let lagu lagyim yu nna myi shi hte rau hkan wa ai manang ni hpe shawng

“Sa su! Hpyi hpai mung ga kata de shang yu su!” ngu nna shawng dat dat ai da.

Dai hku dat dat rai yang hpyi hpai gumgai langai kaw shawng du ai da.

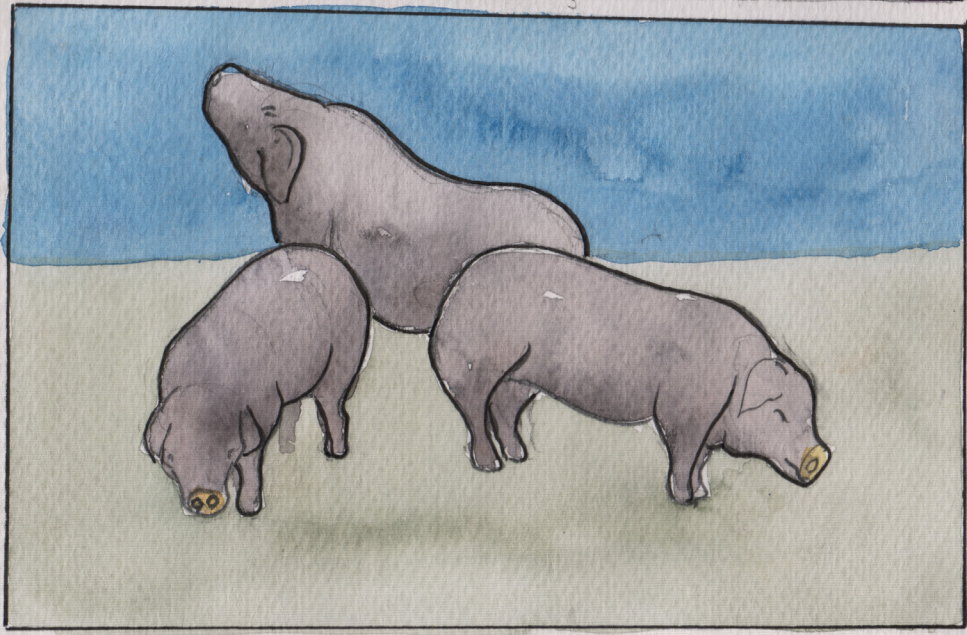

Dai hpyi hpai dinggai wa gaw N-gun Ja Wa a manang ni hpe tsi amyu mi jaw lu dat ai da.

Dai tsi lu dat ai hte N-gun Ja Wa a manang ni yawng gaw kalang ta Wa tai mat ai da.

Shing rai jang N-gun Ja Wa gaw bai la yu sai da.

La yu tim n le wa yang shi mung dai hpyi hpai mung kata de bai shang yu sai da.

Shi shang wa ai hte hpyi hpai dinggai hte hkrum sai da.

Hpyi hpai dinggai hte hkrum nna shi gaw san ai da. “Dwi, ndai de la kasha masum ngai na manang lai wa ai n mu ai i? Dwi nang n hkrum dat ai i?” ngu san yu ai da.

Dai hpyi hpai dinggai wa gaw “N sa ai law. N mu dat ai. Dai hku kadai lai ai mung n mu ai,” ngu tsun ai da.

N-gun Ja Wa gaw nau nhten sai da. “Ga, ndai hpyi hpai mung kata de shang ai nga yang, shi kaw shawng du na re wa, n mu dat ai gaw n mai byin ai,” ngu nna nhten sai da.

Shi gaw hpa n tsun ai sha zim re la yu ai da.

Shaloi she dai hpyi hpai dinggai gaw shi hpe mung myi shi manang ni zawn sha Wa shatai kau ai tsi jaw lu ai da.

N-gun Ja Wa gaw hpyi hpai dinggai jaw dat ai tsi hpe lu masu nna kaga shi gun wa ai tsi hpe lu masu di nna shi gaw makoi kau ai da.

Shing rai jang hpyi hpai dinggai wa gaw dai N-gun Ja Wa hpa n byin mat ai hpe mu jang

“E, shu e, an dwi shat shadu sha ga i? Nang gaw wan wut u yaw,” ngu bai nyan shaw sai da.

Hpyi hpai dinggai wa gaw N-gun Ja Wa hpe chyingma hpun hte wan wut shangun ai da.

Chyingma hpun gaw wan wut yang grai kahprek ai.

Shaloi she dai hpyi hpai dinggai wa gaw chyingma hpun grai kahprek ai
majaw N-gun Ja Wa hpe

“E, shu e, chyingma hpun gaw grai kahprek ai re lu.”

“Nang wan wut yang myi di chyip di na wut u yaw!” ngu ai da.

“Myi di chyip na n wut yang na myi de wan shing-yam shang na ra ai.
Grai kahprek ai,” ngu tsun ai da.

Dai hku tsun jang N-gun Ja Wa mung grai zen ai majaw shi gaw myi mung n di nna wan hpe aja wa wut dat ai da.

Dai hpyi hpai dinggai wa gaw N-gun Ja Wa myi di nna wan wut ai shadu nna

sumdu kaba langai mi hte shi hpe abyen na ngu shachyen dat ai hpe mu dat ai hte

N-gun Ja Wa gaw kalang ta dai hpyi hpai dinggai na sumdu hpe shi n-gun hte kalang ta magra, matep dat ai da.

Matep da na san sai da.

“Nang nye manang ni hpe gara kaw tawn da kau ya ai?” ngu nna san yang

dai hpyi hpai dinggai wa gaw machyi nna “Yawng Wa byin mat sai re,” ngu tsun ai.

“Ndai jang dai Wa byin mat ai ngai na manang yawng hpe alawan masha shatai ya u!” ngu tsun ai da.

Shaloi she dai hpyi hpai dinggai wa gaw shi hpe matep da ai nau machyi ai majaw

“Ndai tsi jaw dat rit. Ya ngai makyem da ai ndai tsi bai jaw dat ai hte na manang ni yawng masha bai tai wa na ra ai,” ngu tsun dat ai.

Shing rai jang N-gun Ja Wa gaw kaja wa sha dai hpyi hpai dinggai bai matsun dat ai tsi hpe shi manang ni hpe jaw dat ai hte

Manang ni yawng gaw shinggyim masha bai tai mat ai da.

Tai mat wa ai hte N-gun Ja Wa gaw hpyi hpai dinggai hpe n dat shi ai sha bai tsun ai da.

“Anhte ni nang kaw hka ji sa ai re. Anhte ni mare masha ni hpe nang ja tang mi hka jaw ra ai nga ai majaw nang kaw sa hpyi ai re. Dai ja tang mi ya jaw rit!” ngu nna hpyi ai da.

Shaloi dai hpyi hpai dinggai wa gaw ja tang mi bai shaw ya dat ai da.

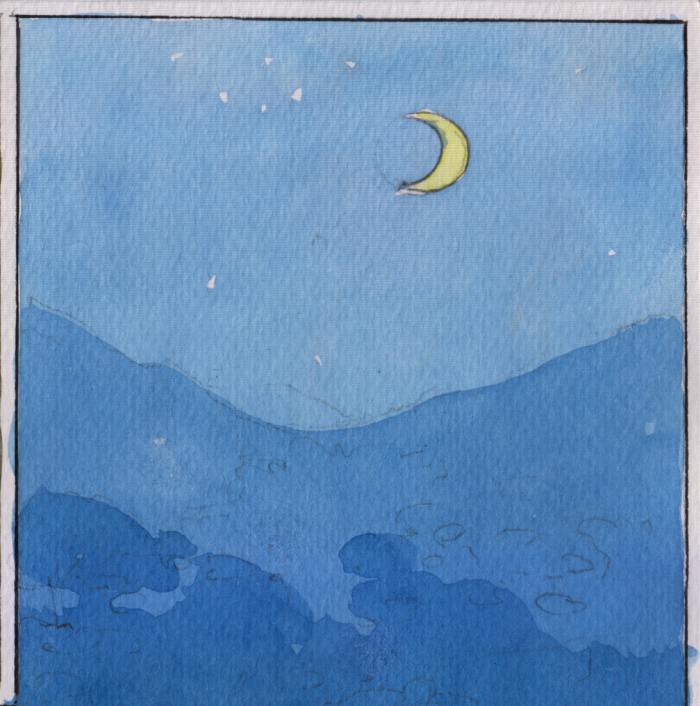

Shaw ya dat ai hpang N-gun Ja Wa gaw hpyi hpai dinggai wa shi hpe lu na matu jaw dat ai Wa tai tsi hpe hpyi hpai dinggai hpe bai jaw lu dat ai da.

Dai majaw hpyi hpai dinggai wa gaw Wa tai mat ai da.

Shing rai nna N-gun Ja Wa hte shi manang ni yawng gaw

ndai hpyi hpai dinggai kaw na hka hpyi nna lu ai ja tang mi hpe gun nna shanhte mare buga de bai nhtang wa ma ai da.

WUNPAWNG MAUMWI MAUSA

Kachin Folktales

